

XXVIII. PHẨM THỌ KÝ

Bấy giờ trong chúng, chư Thiên cõi Dục: như Thiên Đế Thích..., chư Thiên cõi Sắc: như Phạm Thiên Vương... và các Thiên nữ, Thần Tiên Y-xá-na cùng lúc ba lần khen ngợi những điều Cụ thọ Thiện Hiện đã nói: Tôn giả Thiện Hiện dùng Phật thần lực làm chỗ y trì, khéo vì chúng tôi phân biệt khai thị Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu xa. Phật ra đời là vì pháp yếu Vô thượng. Nếu Đại Bồ-tát nào đối với Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu xa này mà như lời nói mà tu hành, chẳng xa lìa, thì chúng tôi kính thờ vị ấy như kính thờ Phật. Vì sao? Vì trong kinh Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu xa đây, không có pháp để được. Nghĩa là trong đây, không có sắc để được; không có thọ, tưởng, hành, thức để được. Như vậy cho đến không có trí nhất thiết để được; không có trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng để được. Tuy không có các pháp như vậy để được, nhưng vẫn thi thiết thánh giáo Tam thừa: Thanh văn, Độc giác, Vô thượng thừa.

Bấy giờ, Phật bảo các vị Thiên tử:

- Nay các Thiên tử! Đúng vậy! Đúng vậy! Đúng như lời các ông nói. Trong kinh Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu xa đây, tuy không có các pháp như sắc... để được, nhưng vẫn thi thiết Thánh giáo Tam thừa. Nếu Đại Bồ-tát nào đối với Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu xa đây, đem vô sở đắc làm phương tiện, khéo như lời nói mà tu hành, chẳng xa lìa, thì chư Thiên các ông thường nên kính thờ vị ấy như các đức Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác. Vì sao? Nay các Thiên tử! Trong kinh Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu xa đây, tuy nói rộng có Thánh giáo Tam thừa, song nói chẳng phải bố thí Ba-la-mật-đa, Như Lai có thể đạt được; chẳng lìa bố thí Ba-la-mật-đa, Như Lai có thể đạt được. Cho đến chẳng phải Bát-nhã Ba-la-mật-đa, Như Lai có thể đạt được; chẳng lìa Bát-nhã Ba-la-mật-đa, Như Lai có thể đạt được. Chẳng phải nội không, Như Lai có thể đạt được; chẳng lìa nội không, Như Lai có thể đạt được. Cho đến chẳng phải vô tánh tự tánh không, Như Lai có thể đạt được; chẳng lìa vô tánh tự tánh không, Như Lai có thể đạt được. Chẳng phải bốn niệm trụ, Như Lai có thể đạt được; chẳng lìa bốn niệm trụ, Như Lai có thể đạt được. Nói rộng cho đến chẳng phải mười tám pháp Phật bất cộng, Như Lai có thể đạt được; chẳng lìa mười tám pháp Phật bất cộng, Như Lai có thể đạt được. Như vậy cho đến chẳng phải trí nhất

thiết, Như Lai có thể đạt được; chẳng lìa trí nhất thiết, Như Lai có thể đạt được. Chẳng phải trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng, Như Lai có thể đạt được; chẳng lìa trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng, Như Lai có thể đạt được.

Này các Thiên tử! Nếu Đại Bồ-tát nào đối với tất cả pháp, đem vô sở đắc làm phương tiện, tinh chuyên tu học bố thí Ba-la-mật-đa như thế, nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng, thì Đại Bồ-tát ấy đối với Bát-nhã Ba-la-mật-đa đây, khéo tu hành chơn chánh, thường chẳng xa lìa. Cho nên các ông cần phải kính thờ Đại Bồ-tát ấy như kính thờ các Đức Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác.

Này các Thiên tử! Các ông nên biết, vào thời Phật Nhiên Đăng thuở xa xưa, tại đầu ngã tư đường của vương thành Chúng Hoa, thấy Phật Nhiên Đăng, Ta liền dâng cúng Ngài năm hoa sen, trái tóc che bùa, cầu nghe pháp thượng diệu. Vì Ta lấy vô sở đắc làm phương tiện, nên được chẳng lìa bố thí Ba-la-mật-đa cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa; chẳng lìa nội không cho đến vô tánh tự tánh không; chẳng lìa bốn niệm trụ cho đến tám chi thánh đạo; chẳng lìa bốn tĩn lực, bốn vô lượng, bốn định vô sắc; chẳng lìa tất cả môn Tam-ma-địa, tất cả môn Đà-la-ni; chẳng lìa mười lực Phật, bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng; chẳng lìa vô lượng, vô số, vô biên các Phật pháp khác.

Khi ấy, Phật Nhiên Đăng liền thọ ký cho Ta Vô Thượng Chánh Đẳng Đại Bồ-đề, Ngài nói rằng: “Này thiện nam tử! Trải qua vô số kiếp đời vị lai, vào kiếp Hiền của cõi này, ông sẽ làm Phật, hiệu là Thích Ca Mâu Ni Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, tuyên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa độ vô lượng chúng”.

Khi ấy, các chư Thiên đều bạch Phật:

- Bạch đức Thế Tôn! Thật hiếm có thay! Bạch đức Thiện Thệ! Thật hiếm có thay! Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế rất là hiếm có, khiến cho các chúng Đại Bồ-tát sớm có khả năng nhiếp thọ trí nhất thiết trí, đem vô sở đắc làm phương tiện, đối với tất cả sắc không lấy không bỏ; đối với thọ, tưởng, hành, thức không lấy không bỏ. Cho đến đối với trí nhất thiết không lấy không bỏ; đối với trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng không lấy không bỏ.

Bấy giờ, Phật xem khắp bốn chúng hòa hợp: đó là Bí-sô, Bí-sô-ni, Ô-ba-sách-ca, Ô-ba-tư-ca và các chúng Đại Bồ-tát, trời Tứ đại vương chúng cho đến trời Sắc cứu cánh đều đến nhóm hội, đồng làm minh chứng.

Khi ấy, Phật nhìn Thiên Đế Thích nói rằng:

- Nay Kiều-thi-ca! Hoặc Đại Bồ-tát, hoặc Bí-sô, Bí-sô-ni, Ô-ba-sách-ca, Ô-ba-tư-ca, hoặc các Thiên tử, Thiên nữ, hoặc các thiện nam tử, thiện nữ nhân... chẳng lìa tâm trí nhất thiết trí, lấy vô sở đắc làm phương tiện, đối với Bát-nhã Ba-la-mật-đa đây cung kính lắng nghe, thọ trì đọc tụng, tinh chuyên tu học, suy nghĩ đúng lý, vì người diển nói, lưu bố cùng khắp, thì ông phải biết những hạng này, tất cả ác ma và quân ác ma chẳng nhiều hại được. Vì sao? Nay Kiều-thi-ca! Vì các thiện nam tử, thiện nữ nhân... này khéo trụ sắc không, vô tướng, vô nguyện; khéo trụ thọ, tưởng, hành, thức không, vô tướng, vô nguyện. Như vậy cho đến khéo trụ trí nhất thiết không, vô tướng, vô nguyện; khéo trụ trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng không, vô tướng, vô nguyện. Chẳng thể đem không nhiều hại không, chẳng thể đem vô tướng nhiều hại vô tướng, chẳng thể đem vô nguyện nhiều hại vô nguyện. Vì sao? Vì các pháp như thế đều không có tự tánh, năng sở nhiều hại đều chẳng thể được.

Lại nữa, này Kiều-thi-ca! Các thiện nam tử, thiện nữ nhân... này, người và phi nhân chẳng nhiều hại được. Vì có sao? Nay Kiều-thi-ca! Vì các thiện nam tử, thiện nữ nhân... này lấy vô sở đắc làm phương tiện, khéo tu tâm từ, bi, hỷ, xả đối với các loài hữu tình.

Lại nữa, này Kiều-thi-ca! Các thiện nam tử, thiện nữ nhân... này trọn đời chẳng bị các duyên hiểm ác làm não hại, cũng chẳng bị hoạnh tử. Vì có sao? Nay Kiều-thi-ca! Vì các thiện nam, thiện nữ... này tu hành bố thí Ba-la-mật-đa, chơn chính an dưỡng đối với các hữu tình.

Lại nữa, này Kiều-thi-ca! Trời Tứ đại vương chúng cho đến trời Quảng quả của thế giới Tam thiên đại thiên này, đã phát tâm Vô Thượng Bồ-đề, nhưng đối với Bát-nhã Ba-la-mật-đa đây, nếu chưa lắng nghe, thọ trì đọc tụng, tinh chuyên tu học, suy nghĩ đúng lý thì nên khiến cho họ chẳng lìa tâm trí nhất thiết trí, lấy vô sở đắc làm phương tiện, đối với Bát-nhã Ba-la-mật-đa đây, chí tâm lắng nghe, thọ trì đọc tụng, tinh chuyên tu học, suy nghĩ đúng lý.

Lại nữa, này Kiều-thi-ca! Nếu các thiện nam tử, thiện nữ nhân... chẳng lìa tâm trí nhất thiết trí, đem vô sở đắc làm phương tiện, đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa đây, chí tâm lắng nghe, thọ trì đọc tụng, tinh chuyên tu học, suy nghĩ đúng lý thì các thiện nam tử, thiện nữ nhân... này hoặc ở nhà hoang, hoặc nơi hoang dã, hoặc tại đường hiểm và chỗ nguy nạn, trọn chẳng run sợ kinh khủng dựng tóc gáy. Vì có sao? Nay Kiều-thi-ca! Vì các thiện nam tử, thiện nữ nhân... này

chẳng lia tâm trí Nhất thiết trí, lấy vô sở đắc làm phương tiện, khéo tu nội không cho đến vô tánh tự tánh không.

Bấy giờ, trời Tứ đại vương chúng cho đến trời Sắc cứu cánh... của Tam thiên đại thiên thế giới Kham Nhẫn này đều cung kính chấp tay đồng bạch Phật rằng:

- Bạch đức Thế Tôn! Nếu các thiện nam tử, thiện nữ nhân... nào chẳng lia tâm trí nhất thiết trí, lấy vô sở đắc làm phương tiện, thường hay đối với Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu xa đây, chí tâm lắng nghe, thọ trì đọc tụng, tinh chuyên tu học, suy nghĩ đúng lý, biên chép giải nói, lưu bố rộng khắp thì chư Thiên chúng con thường theo ủng hộ vị ấy, chẳng cho tất cả tai họa xâm phạm nào hại. Vì có sao? Bạch đức Thế Tôn! Vì các thiện nam tử thiện nữ nhân... này chính là Đại Bồ-tát vậy.

Bạch đức Thế Tôn! Nhờ Đại Bồ-tát này nên khiến cho các hữu tình dứt hẳn các đường hiểm ác: địa ngục, bàng sanh, ngạ quỷ, A-tổ-lạc...

Bạch đức Thế Tôn! Nhờ Đại Bồ-tát này nên khiến cho các trời, người, dục xoa, rồng... lia hẳn tất cả khổ tai họa, bệnh tật, bần cùng, đói khát, lạnh nóng...

Bạch đức Thế Tôn! Nhờ Đại Bồ-tát này nên khiến cho các trời, người, A-tổ-lạc... lia hẳn các việc không như ý; chỗ ở không có nạn binh đao chiến tranh, tất cả hữu tình thương yêu lẫn nhau.

Bạch đức Thế Tôn! Nhờ Đại Bồ-tát này nên thế gian mới có mười thiện nghiệp đạo; hoặc bốn tĩn lự, bốn vô lượng, bốn định vô sắc; hoặc bố thí Ba-la-mật-đa cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa; hoặc nội không cho đến vô tánh tự tánh không; hoặc bốn niệm trụ cho đến mười tám pháp Phật bất cộng... cho đến hoặc trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng.

Bạch đức Thế Tôn! Nhờ Đại Bồ-tát này nên thế gian mới có đại tộc Sát-đế-lợi, đại tộc Bà-la-môn, đại tộc Trưởng giả, đại tộc Cư sĩ, các tiểu Quốc vương, Chuyển luân Thánh vương, các quan phụ thân giúp nước.

Bạch đức Thế Tôn! Nhờ Đại Bồ-tát này nên thế gian mới có trời Tứ đại vương chúng cho đến trời Tha hóa tự tại, trời Phạm chúng cho đến trời Sắc cứu cánh, trời Không vô biên xứ cho đến trời Phi tướng phi phi tướng xứ.

Bạch đức Thế Tôn! Nhờ Đại Bồ-tát này nên thế gian mới có Dự lưu và quả Dự lưu, cho đến A-la-hán và quả A-la-hán, hoặc Độc giác và Độc giác Bồ-đề.

Bạch đức Thế Tôn! Nhờ Đại Bồ-tát này nên thế gian mới có các Đại Bồ-tát thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, chứng được Vô Thượng Chánh Đẳng Bồ-đề, chuyên bánh xe diệu pháp độ vô lượng chúng.

Bạch đức Thế Tôn! Nhờ Đại Bồ-tát này nên thế gian mới có Phật bảo, Pháp bảo, Bí-sô Tăng bảo, làm lợi ích an lạc tất cả hữu tình.

Bạch đức Thế Tôn! Do nhân duyên đây, nên chư Thiên chúng con và A-tổ-lạc, các rồng, Dược-xoa cùng nhơn phi nhơn (người chẳng phải người) có thể lực lớn... thường theo cung kính, bảo hộ các chúng Đại Bồ-tát đây, không cho tất cả tai họa xâm phạm nào hại, giúp cho các việc lắng nghe, thọ trì đọc tụng, tu học, suy nghĩ đúng lý, biên chép kinh của các Đại Bồ-tát đối với Bát-nhã Ba-la-mật-đa thường không gián đoạn.

Bấy giờ, Thế Tôn bảo Thiên Đế Thích và các trời, rồng, A-tổ-lạc... rằng:

- Đúng vậy! Đúng vậy! Đúng như lời các ông đã nói. Nhờ Đại Bồ-tát này nên khiến cho các hữu tình lìa hẳn cõi ác, cho đến Tam bảo xuất hiện ở thế gian làm lợi ích lớn cho các hữu tình. Cho nên chư Thiên, rồng, thần và nhơn phi nhơn có thể lực lớn... thường theo cung kính cúng dường, tôn trọng ngợi khen, chuyên cần bảo hộ các Đại Bồ-tát này, không cho tất cả tai họa xâm phạm nào hại. Các ông nếu hay cung kính cúng dường, tôn trọng ngợi khen, chuyên cần bảo hộ các Đại Bồ-tát này thì nên biết đó là cúng dường cung kính, tôn trọng ngợi khen, chuyên cần bảo hộ Ta và mười phương tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác. Cho nên các ông thường phải tùy thuận các Đại Bồ-tát này mà cung kính cúng dường, tôn trọng ngợi khen, chuyên cần bảo hộ không được quên bỏ.

Này chư Thiên tử! Các ông nên biết, giả sử Tam thiên đại thiên thế giới Phật đầy ấp Thanh văn, Độc giác nhiều như mía, lau, lách, tre, rừng, lúa, mè, lùm, bụi... không một chỗ hở, có các thiện nam tử, thiện nữ nhân... đối với ruộng phước kia, đem vô lượng nhạc cụ vi diệu nhất, cung kính cúng dường, tôn trọng ngợi khen trọn cả cuộc đời, nếu lại có người trong khoảng giây lát, cung kính cúng dường, tôn trọng ngợi khen một vị Đại Bồ-tát sơ phát tâm chẳng lìa sáu Ba-la-mật-đa, đem công đức trước so với phước báu sau thì trăm phần chẳng bằng một, ngàn phần chẳng bằng một, cho đến chẳng bằng một phần cực vi nhỏ. Vì có sao? Vì chẳng do Thanh văn và Độc giác mà có Đại Bồ-tát và các đức Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác xuất hiện ra đời. Nhưng nhờ Đại Bồ-tát nên thế gian mới có Thanh văn, Độc giác và

Kinh Đại Bát-Nhã Ba-La-Mật-Đa

---

các đức Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác. Cho nên các ông, tất cả trời, rồng A-tổ-lạc và nhơn phi nhơn... thường phải bảo hộ, cung kính cúng dường, tôn trọng ngợi khen Đại Bồ-tát này, chớ để cho tất cả tai họa xâm phạm nào hại họ. Do đây, các ông sẽ được phước báu, ở trong cõi trời người thường được an vui, cho đến khi đắc Vô Thượng Chánh Đẳng Bồ-đề, được phước báu không bao giờ cùng tận.